

De opschudding rondom journalistiek

Opleiding werkt na kritische visitatie aan verbeteringen

► De negatieve visitatie van journalistiek zorgde voor een storm aan kritiek, publiciteit en opwinding.

► De schade is groot, de opleiding is gevloerd, maar probeert met herstelwerkzaamheden weer op te krabbelen.

Nu de rookwolken zijn opgetrokken, is er zicht op de impact van de kritische visitatie van de opleiding journalistiek. Die is groot, zo blijkt uit gesprekken op de campus. De opleiding staat onder curatele, studenten zijn in verwarring en docenten ontredderd.

Er is sprake van een bedrijfsongeval dat niet alleen journalistiek treft, maar heel Windesheim. Want de vastloper bij journalistiek laat zien dat er gaten zitten in de interne kwaliteitscontrole. De hogeschool is niet, zoals dat heet, 'in control'. En dat is hét criterium waar de accreditatieorganisatie NVAO naar kijkt als ze in de tweede helft van 2013 naar Zwolle komt om de hogeschool de maat te nemen voor de instellingsaccreditatie.

Genoeg redenen om snel werk te maken van herstel. Daar is de strategie van het college van bestuur van het begin af aan ook op gericht. In het kort: fouten erkennen, forse herstelmaatregelen aankondigen en laten zien dat je weer

'in control' bent. Daarmee verwachtte het cvb een hersteltraject voor journalistiek veilig te stellen, want het visitatiepanel adviseerde dat hersteltraject dan wel, de NVAO moest daar formeel nog toe besluiten.

Met hulp van externe communicatiedeskundige Sjors Fröhlich werd een plan ontwikkeld dat in ieder geval één kernwoord telde: transparantie. De pers werd uitvoerig geïnformeerd, wat resulteerde in een overweldigende media-aandacht. De hogeschool stond wekenlang in de spotlights, mede ook omdat het vuurtje van tijd tot tijd oplaaide als het aantal afgestudeerde studenten van wie de eindwerkstukken opnieuw worden beoordeeld, naar boven werd bijgesteld ('ruim 200', 'bijna 300', '360').

Daarnaast werden op de campus studenten, oud-studenten, docenten en medewerkers van andere opleidingen bijgepraat in een reeks van al dan niet besloten informatiebijeenkomsten. Daar borrelde en giste het, op twitter was Windesheim regelmatig trending topic. En op de website van Windesheim gaf het bestuur met een zeer uitgebreid Q&A openheid van zaken.

Journalistiek moest wel héél diep door het stof. Dit terwijl het visitatiepanel in feite twee onderdelen in het eindexamenjaar, onderzoek en stage, als onvoldoende beoordeelde. Op goede gronden overigens, want het panel trof steekproefsgewijs stageverslagen aan die in slecht Nederlands geschreven waren. Ook oordeelde het panel dat reflectieverslagen ondermaats waren en kon de opleiding onvoldoende uitleggen en aantonen hoe beoordelingen tot stand waren gekomen.

Redenen om het boetekleed aan te trekken, maar wie goed luistert, hoort ook knarsetanden in X. Zo is onderzoek maar een klein onderdeel (10 ec) van het curriculum. Daar komt bij: andere onderdelen als docenten, inhoud en samenhang zijn goed. En er staat nergens geschreven dat de opleiding hbo-onwaardige journalisten aflevert. Een tik op de vingers, dat was terecht geweest, zo beluister je in X. Maar nu haastte staatssecretaris Halbe Zijlstra zich in december te zeggen dat de opleiding snel moest verbeteren, anders zou ze gesloten worden.

Dit is tekenend voor het nieuwe

politieke klimaat waarin de door het hoger onderwijs ijverig nagestreefde groei-doelstelling (50 procent hoger opgeleiden) ondergeschikt is gemaakt aan kwaliteit. Er zullen meer opleidingen sneuvelen, voorspelde Zijlstra zondagmiddag in De Rode Hoed in Amsterdam. Hij verwacht dat hogescholen zelf een streep zullen halen door studies die niet goed genoeg zijn, zoals Windesheim deed met culturele en maatschappelijke vorming.

Of het daar bij blijft is onduidelijk. Bestuursvoorzitter Albert Cornelissen zei in zijn nieuwjaarsrede: "Wij scherpen zelf aan en we scho-

nen zelf op. (...) We moeten leren werken alsof de accreditatiecommissie morgen onaangekondigd voor onze deur staat."

Bij het educatieve domein is dat al praktijk. Daar worden eindtoetsen op gezette tijden bij wijze van controle nog eens extra door externen bekeken. Dat leidt tot aanscherping van de beoordeling. Er ligt een voorstel van kwaliteitszorg om deze werkwijze Windesheimbreed in te voeren.

Hoe nu verder met journalistiek? De opleiding werkt aan verbeteringen. Onderzoeken en stages worden voortaan eerst beoordeeld door commissies, alvorens ze door een docent van een eindcijfer worden voorzien.

Zo krabbelt ze weer op. Maar eenmaal weer op de benen, is ze niet meer dezelfde. De opleiding staat ook onder curatele. De managers ad interim uit eigen gelederen. Jan Rietman en Evert van Voorst, zijn uit hun - tijdelijke - functie ontheven. 'Het hekje' dat de opleiding had bedongen bij de vorming van het domein economie en management is weg, in lijn met Cornelissens analyse dat het mis is gegaan omdat de opleiding jarenlang op zichzelf stond. Journalistiek heeft geen zeggenschap meer over eigen budget en strategie. Daar heeft domeindirecteur Jan van Iersel nu het laatste woord over.

En of dat nog niet genoeg is, moet de opleiding zich opmaken voor een krimp. Hoewel een commissie van wijze mannen (oud UvA-voorzitter Karel van der Toorn, hoogleraar journalistiek Jo Bardoel en Stentor-hoofdredacteur Alex Engbers) de opleiding nog gaat adviseren over aanpassingen in het onderwijsprogramma, heeft de opleiding er met het nieuwe leerplan al voor gekozen om zich weer te concentreren op journalistiek. Door de koerswijziging hield de opleiding al rekening met een kleinere instroom van studenten, maar de vraag is nu na het rumoer nadrukkelijker: hoeveel kleiner? (BW)

De docenten

Boos, van slag, bezorgd

- Docenten zijn in een slechte film terecht gekomen. Ze zijn boos, van slag, bezorgd. Velen voelen zich gehouden aan een spreekverbod, maar op bijeenkomsten geven ze achter gesloten deuren lucht aan hun frustraties.
- Zoals bij de mededeling van het bestuur dat de managers a.i. Jan Rietman en Evert van Voorst uit hun functie werden ontheven. Beiden hadden het vertrouwen van de docenten. Pas in een tweede bijeenkomst met het bestuur ontstond, zo werd gezegd, meer begrip voor de argumenten bij die maatregel.
- "Er is een schokgolf door de organisatie gegaan", zegt Thed Brans, voorzitter van de domeinraad en docent bij journalistiek. "Nu beginnen ratio en emotie langzaam weer wat in balans te komen."

De studenten

'Ik voel me bedonderd'

- Studenten zijn bezorgd. Dat blijkt uit een stortvloed aan tweets en reacties in de media. Op informatiebijeenkomsten bestoken ze het bestuur met vragen over de status van hun diploma, hersteltrajecten, verzwaring van het onderwijsprogramma. Eén student stelt Windesheim juridisch aansprakelijk.
- Maar ze voelen zich ook bedonderd. Dat geldt met name voor de afgestudeerde studenten van wie de eindwerkstukken opnieuw worden beoordeeld. Dat zijn er uiteindelijk 360. Een handvol van hen was op een woensdagavond aanwezig om achter gesloten deuren bijgepraat te worden in gebouw X.
- Onder hen Chris de Vries, hij studeerde in 2010 af en is na een werkervaringsstage bij Omrop Fryslân op zoek naar werk. Hij reisde met de pest in z'n lijf naar Zwolle. Hij zei vooraf: "Ik ben boos." En achteraf: "De presentatie was best helder, maar ik ben nog steeds boos. Ik voel me bedonderd. Ik heb indertijd voor Windesheim gekozen met de gedachte: ik vertrouw er op dat ik met het onderwijs hier aan het werk kom. En dan staat nu mijn diploma ter discussie."
- Chris moet afwachten hoe een speciale commissie met journalisten uit de praktijk oordeelt over zijn stageverslag. Zijn onderzoek wordt opnieuw bekeken door het visitatiebureau NQA. In de tweede helft van februari zijn de herbeoordelingen klaar en worden de 360 studenten ingelicht. Wie een onvoldoende scoort mag een herstelprogramma doen, bestaande uit masterclasses en krijgt een aanvullend certificaat. Een speciale commissie met daarin de studentenvakbond ISO oordeelt over eventuele maatwerktrajecten.

► Zie ook pagina 6: Journalistiekstudenten, maak je niet onnodig druk

